

La incapacitat temporal segons l'Article 20.4 de l'Estatut dels Treballadors

La incapacitat temporal és una situació molt habitual que transcendeix l'àmbit del treballador i de l'Administració pública, afecta significativament l'empresa on el treballador presta els seus serveis, de manera que és molt positiu que l'empresari conegui àmpliament la regulació de la incapacitat temporal.

Aquesta pot ser (entre d'altres) una de les definicions que el món empresarial dona a «l'absentisme laboral» com si la incapacitat temporal fos l'únic agent dels molts que formen aquest fenomen, però serveix d'excusa per millorar els resultats de la gestió econòmica de l'empresa a través de la salut dels treballadors assalariats.

L'eina que fan servir els empresaris és l'aplicació més o menys coercitiva (que serveix per forçar la voluntat o la conducta d'algué) de l'article 20.4 de l'Estatut dels treballadors.

Aquest article diu literalment:

Article 20.4 (Estatut dels Treballadors)

L'empresari podrà verificar l'estat de malaltia o accident que al·legui el treballador per justificar les seves faltes d'assistència al lloc de treball, mitjançant un reconeixement a càrrec de personal mèdic. La negativa del treballador a sotmetre's a aquest reconeixement podrà determinar la suspensió dels drets econòmics que existeixin a càrrec de l'empresari per les situacions esmentades.

Quin abast té l'Article 20.4 de l'Estatut dels Treballadors?

Quan estem de baixa per incapacitat temporal, ja sigui per accident de treball o malaltia professional (contingència professional), o bé per malaltia comuna o accident no laboral (contingència comuna), cobrem un subsidi econòmic que pot variar en funció de la contingència i del temps de baixa.

Per negociació col·lectiva, aquest subsidi pot ser millorat i fer-lo arribar fins i tot al 100% del salari, mitjançant un complement que aporta l'empresa.

Per aquest motiu, l'article 20.4 dóna la possibilitat a l'empresari de contractar una empresa mèdica per verificar l'estat de la malaltia o accident del treballador i justificar la seva absència del lloc de treball.

Però, aquest abast no és il·limitat, tot i que l'Estatut dels treballadors diu que aquest servei mèdic haurà de verificar l'estat de malaltia o accident, perquè l'empresari faci efectiu el complement salarial pactat.

Cal tenir present que qui emet la baixa mèdica és un metge del sistema públic de salut o d'una mútua d'accidents de treball, que aquest comunicat, com a tal, ja és un justificant, amb els comunicats setmanals que el treballador ha de trametre a l'empresa.

No és senzill determinar genèricament quins són els casos en què se sobrepassen els límits normals de supervisió per part de l'empresari.

No obstant això, és evident que no poden vulnerar drets fonamentals dels treballadors per a fer aquest control, i tampoc instrumentalitzar, a aquest efecte, els mecanismes de vigilància i les mesures oportunes de control en el context del respecte que es deu a la dignitat personal i professional del treballador, d'acord amb el que preveuen, ja de forma específica, els articles 4.2.e), 5.a), 18 i 20.2.3 i 4 de l'Estatut dels treballadors.

També hem de tenir en compte que pot coincidir (sobretot en contingències comunes) que la nostra empresa tingui contractada una empresa mèdica pel control de l'absentisme (pagament del complement del salari) i, a més a més, es posi en contacte amb nosaltres la mútua d'accidents de treball i malalties professionals, perquè la nostra empresa ha contractat la gestió econòmica amb la mútua.

En aquest cas, hem de permetre el control de la mútua (poden contactar amb nosaltres a partir del quart dia de baixa, i del quinè dia poden convocar-nos a un centre assistencial), incomplir-ho pot significar, segons la normativa, que la mútua ens suspengui el pagament del subsidi, 60% o 75% de la base reguladora per mitjà de l'empresa, i continuar de baixa mèdica fins que ens estenguin l'alta mèdica.

Tot s'hi val per l'empresari?

No, aquest article de l'Estatut dels treballadors permet que l'empresari «verifiqui l'estat de la malaltia o accident per justificar la manca d'assistència a la feina».

Les empreses mèdiques NO poden...

- ... emetre la baixa o l'alta mèdica (tan sols ho poden fer les MATMPSS per les contingències professionals o el servei públic de salut, ICS, per les contingències comunes o l'ICAM).
- ... convocar el treballador per via telefònica, encara que s'identifiquin.
- ... voler entrar al nostre domicili sense el nostre consentiment (hem de recordar que, en aquest supòsit, no ens estem negant a la «verificació»).
- ... imposar al treballador l'avançament d'una prova complementària sense el seu consentiment (tan sols poden verificar que estem de baixa).
- ... donar a l'empresari (per qualsevol mitjà) dades del diagnòstic, tractament i possible durada.
- ... tenir personal no mèdic per obtenir dades confidencials, ja que aquestes dades estan subjectes al secret professional i l'incompliment d'aquest deure pot comportar una vulneració dels drets fonamentals de la persona, amb conseqüències de caràcter civil i penal.

Què no hauríem de fer

Negar-nos a anar a les convocatòries que ens hagin fet arribar (sigui per mitjà de telegrama, carta certificada, burofax...), perquè, si no hi assistim, l'empresari ens pot retirar el complement del salari.

Negar-nos al reconeixement que el personal mèdic d'aquests serveis vulguin dur a terme per verificar la causa de la nostra baixa.

No fer arribar en temps i forma els comunicats de baixa, inicials i setmanals, emesos pel metge d'atenció primària.

Consells per als representants dels treballadors i els delegats de prevenció

- Exigir a l'empresari el màxim d'informació (nom empresa, contracte, durada del contracte, ubicació, protocol d'actuació), quan decideixi contractar aquest servei.
- Exposar els motius de la contractació.
- Que l'empresari transmeti aquesta informació a tots els treballadors.
- Negociar amb l'empresari que es faci càrrec de les despeses que es puguin generar per assistir a les convocatòries als centres de l'empresa mèdica contractada.
- Vigilar que tant l'empresa mèdica com l'empresa compleixen al peu de la lletra l'article 20.4 de l'Estatut dels treballadors.

No obstant aquests consells, si un treballador creu que s'han vulnerat els seus drets com a pacient, pot recórrer als tribunals socials.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Ocupació

La incapacitat temporal segons l'Article 20.4 de l'Estatut dels Treballadors

Unió General de Treballadors de Catalunya
Secretaria de Política Sindical - Mútues
Rambla del Raval 29-35, 08001 Barcelona
Tel. 93 304 68 33 a/e: mutuas@catalunya.ugt.org
www.ugt.cat